

گزارش فعالیت‌های علمی انجمن حکمت و فلسفه ایران

دربست و سومین کنگره جهانی فلسفه

(آتن، ۱۰-۴ اوت ۲۰۱۳)

تهیه‌کننده: دکتر شهین اعوانی

۱- مقدمه

برگزاری سلسله کنگره‌های جهانی فلسفه از سال ۱۹۰۰ میلادی کار خود را آغاز کرده است. از آن زمان تا کنون این کنگره نخست هر چهار سال یک بار و در دوره‌های اخیر هر پنج سال یک بار در یکی از کشورهای داوطلب برگزاری و با تصویب و موافقت هیئت مدیره فدراسیون بین‌المللی انجمن‌های فلسفه در جهان (FISP) برگزار شده است. به غیر از دوران جنگ جهانی اول و دوم، در بقیه موارد در برگزاری کنگره‌ها انقطاعی صورت نگرفته است. کنگره حاضر بیست و سومین آنهاست که به ریاست ویلیام مک‌براید (William L. McBride) رئیس هیئت مدیره (FISP) و با همکاری و ریاست کمیته اجرایی آقای پروفیسور بودوریس (Konstantions I. Boudouris) طبق تصمیم و مصوبه هیئت مدیره در سال ۲۰۰۸ و نیز با رعایت کلیه ضوابط و مقررات FISP و نیز تعهدات فی‌مابین در آتن برگزار شده است.

عنوان اصلی بیست و سومین کنگره جهانی فلسفه که این بار در آتن و دانشگاه آتن با همکاری دانشکده فلسفه آن دانشگاه از تاریخ ۴-۱۰ اوت (برابر با ۱۳-۱۹ مرداد ۱۳۹۳) برگزار شد، «فلسفه به عنوان واری و روش زندگی» (Philosophy as Inquiry and Way of Life) بود. در مراسم افتتاحیه آقای پروفیسور بودوریس رئیس کمیته اجرایی کنگره (بخش یونان) پیرامون هدف این موضوع گفت: منظور از تحقیق و سبک زندگی، مسئولیت اخلاقی ما انسان‌ها در قبال یکدیگر، نحوه همزیستی انسان‌ها در جهان معاصر و نیز مسئولیت انسان در قبال سایر جانداران و نیز طبیعت و... است. شاید زمان حاضر، بهترین و مناسب‌ترین زمانی است که ما در شهر آتن، شهر فکر و فلسفه دور هم گرد آمده‌ایم تا نگی‌های منابع و آثار فکری را واکاوی کنیم.

۲- دست‌اندرکاران

اعضای کمیته افتخاری کنگره را افراد زیر تشکیل می‌دادند:

- رئیس مجلس یونان آقای ایوانگولوس مایماراکیس (EvangelsoMeimarakis)
وزیر فرهنگ، آقای پانوس پاناگیوتوپولوس (PanosPanagiotopoulos)
وزیر گردشگری خانم اولگا کفالوگیانی (Olga Kefalogianni)
شهردار منطقه آتیکا آقای یوناس اسگوروس (IoannisSgouros)
شهردار آتن پروفیسور گرجیوس کامینیس (GeorgiosKaminis)
رئیس دانشگاه آتن پروفیسور تئودوسیوس پلگرینیس (TheodosisPelegrinis)
رئیس دانشگاه فنی بین‌المللی آتن پروفیسور سیموس سیموپولوس (SimosSimopoulos)
رئیس دانشگاه یونانیا پروفیسور تریانتافیلوس آلبانیس (TriantafyllosAlbanis)
رئیس دانشگاه کرت (Crete) پروفیسور اویریپیدس استفانو (Euripides Stephanou)

در رأس کمیته اجرایی و مالی آقای پروفیسور مک‌براید از West Lafayette و معاونان ایشان: خانم ماریتا استپانیان (Marietta Stepaniants) از مسکو، و هرتا ناگل-دوسه‌کال (Herta Nagel-Docekal) از وین، و بتول کوتوکسوکن (BetuelCotuksöken) از استانبول.

برنامه کنگره زیر نظر درموت موران (Dermut Moran) از دوبلین تنظیم شده بود که یک کمیته دوازده نفره برنامه سخنرانی بیش از دوهزار و پانصد سخنران را هماهنگ کرده بودند که در میان آنان نام استادان معروف نظیر گونتر ابل (برلین)، سزاکی (توکيو)، و مک‌براید و لوکا ماریا اسکرانتینو (پاریس) به چشم می‌خورد. درموت موران ریاست کمیته اجرایی کنگره را نیز بر عهده داشته که مک‌براید، بودوریس (آتن)، میتو دراگونا-موتاچو (آتن) و اسکرانتینو (پاریس) از اعضای این کمیته بوده‌اند.

شخصیت‌هایی که در حین برگزاری کنگره از سوی انجمن فلسفه یونان از آنها تقدیر شد، این سه نفر بودند:

۱- کونستنتینوس دسپوتوپولوس (KonstantinosDespotopoulos)

۲- افانگولوس موتسوپولوس (EvangelosMoutsopoulos)

۳- پیش‌کنگره سه روزه با موضوع «فرهنگ و فلسفه» (اول تا سوم اوت)

شورای پژوهش در ارزش‌ها و فلسفه (Council for Research in Values and Philosophy=RVP)، که در واشنگتن‌دی‌سی فعالیت می‌کند و تا کنون برگزاری سی سمینار سالانه، ۱۵۰ کنفرانس بین‌المللی درباره «فرهنگ و ارزش‌ها» (Culture and Values)؛ و ۳۰۰ جلد از سلسله انتشارات «میراث فرهنگی و تغییرات معاصر» را در کارنامه فعالیت‌های خود دارد، قبل از افتتاح بیست و سومین کنگره جهانی فلسفه (۲۰۰۳) برای برگزاری یک پیش‌کنگره سه روزه (۳-۱ اوت) با نشست‌های همزمان در موضوعات مختلف تحت عنوان کلی «فرهنگ و فلسفه به عنوان روش‌های زندگی در دوره تغییر جهانی (Culture and Philosophy as Ways of Life in Times of Global Change) برنامه‌ریزی و خلاصه مقالات آن را نیز منتشر کرده بود. نشست‌های این پیش‌کنگره در محل دانشکده فلسفه دانشگاه آتن و از ساعت ۹:۰۰ تا ۱۲:۴۰ و از ۱۴:۰۰ تا ۱۸:۳۰ به صورت همزمان در سه بخش (پنل) ادامه می‌یافت.

یکی از سخنرانان افتتاحیه (اول اوت / پیش‌کنگره) که به ریاست پروفیسور ویلیام سویت (William Sweet) از کانادا برگزار شد، آقای پروفیسور مک‌لین بود که به مدت یک ساعت مقاله خود را درباره «مقدمه موضوعی» (Thematic Introduction) قرائت کرد. دیگری پروفیسور ریچارد کوهن (Richard A. Cohn) متولد ۱۹۵۲ و استاد دانشگاه بوستون، بود که موضوع مقاله‌اش درباره «چهره دیگری: اخلاق به مثابه اولین گام فلسفی» بود که به ایشان نیز طبق برنامه یک ساعت وقت داده شده بود. عنوان مقاله پروفیسور مارک گدنی (Mark Gedney)، سومین سخنران مراسم افتتاحیه «تشخیص این‌که ما کی هستیم» (Recognizing Who We are) را داشت که دیدگاه‌های پل ریکور و هانا آرنت را در خصوص موضوع «Bios Politikos» مقایسه می‌کرد.

در همین روز در سومین نشست که عنوان «صداقت در قبال دیگری و فرهنگ دوره جهانی شدن» (Openness to the Other and the cultural of global times) را داشت و به ریاست آشا مُخرجی (هند) و آلویس آکوز نوگروها (اندونزی) از ساعت ۲ تا ۴ روز پنج‌شنبه اول اوت (۱۰ مرداد ۹۲) تشکیل شد، استاد غلامرضا اعوانی مقاله‌ای با عنوان «اعتدال به مثابه راه زندگی در فلسفه اسلامی» (Moderation as a

Way of Life in Islamic Philosophy) ارائه کرد و در پایان به سئوالات مطرح شده از سوی حضار پاسخ گفت.

در صبح روز دوم پیش‌کنگره، یکی از نشست‌ها که از ساعت ۹ تا ۱۲/۳۰ برگزار گردید، در خصوص موضوع «تجسم و روح» (Embodiment and Spirit) بود. ریاست این نشست را اولیوا بلانچه از آمریکا برعهده داشت و استاد غلامرضا اعوانی به مدت یک ساعت در مقاله‌ای با عنوان «وحدت‌بخشیدن ماده و روح» (Integrating Matter and Spirit for Harmony and Compassion) به نقد و بررسی ارتباط ماده و روح در سه مکتب فلسفی غرب (افلاطون، ارسطو و دکارت) و مقایسه آن در آراء سهروردی، ابن‌عربی و ملاصدرا پرداخت. انریکو دومینگو دوسل (Enrique Domingo Dussel) از آرژانتین/مکزیک مقاله خود را با عنوان «معنای زندگی» و ایندرا نات چودری (IndraNathChoudhuri) از هند با عنوان «خود به مثابه آگاهی نامحدود» نیز در همین نشست قرائت کردند. به همین مضمون، به طور همزمان در پنل دیگر به ریاست ویلهم دانکا (Wilhelm Danca)، موضوع «شخص انسان به منزله وحدت جسم و روح» (Human person as integrating Matter and Spirit) در دو پنل، و در بخش دیگر موضوع «طبیعت تطبیقی فرهنگ و فلسفه به مثابه سبک زندگی» (Comparative nature of culture and philosophy as ways of life) در دو پنل دنبال می‌شد. در سالن دیگری نیز به ریاست پروفیسور تو ویمینگ (TuWeiming) محققان دانشگاه کاتولیکی فوجین، به صورت همزمان میزگرد تخصصی ویژه با موضوع «عمل فلسفی و زندگی در عمل» (Philosophical Practice and Life in Action) برگزار کرده بودند و در آن استادان تایوانی همچون پروفیسور برنارد لی (Bernard Li)، لوه (J. J. Luh) کریستال هوانگ (Cristal Huang)، هسهو-آی چن (Hseuh-I Chen) و یینگ-فن سو (Ying-fen Su) به زبان انگلیسی مقاله ارائه می‌دادند.

ارائه مقالات این پیش‌کنگره در روز سوم نیز با موضوع کلی «فرهنگ‌ها و فلسفه‌ها به عنوان سبک‌های زندگی در دوره جهانی شدن» (Cultures and Philosophies as Ways of Life for Global Times) ادامه یافت. یکی از طرفدارترین نشست‌های این روز، سخنرانی آقای پروفیسور توومینینگ (از چین/آمریکا) بود که به ریاست استلو ویرویداکیس (SteliosVirvidakis) یونانیاز ساعت ۱۱:۳۰ تا ۱۲:۳۰ در یکی از کلاس‌های طرفیت با عنوان «فلسفه در فرهنگ پایه‌گذاری می‌شود: تجربه چین و آینده جهان» (Philosophy Grounded in Culture: the Chinese Experience and the Global Future) برگزار شد. و همزمان با آن در سه پنل دیگر موضوع «فلسفه به عنوان راه زندگی» دنبال می‌شد.

۴- برگزاری بیست و سومین کنگره جهانی فلسفه

۴-۱ مراسم افتتاحیه بیست و سومین کنگره بین‌المللی فلسفه، از ساعت ۹:۰۰ تا ۱۰:۵۰ روز یکشنبه ۴ اوت بود. ثبت نام متقاضیان شرکت در کنگره از ساعت ۸:۰۰ این روز شروع شد که هر نفر اعم از سخنران و شرکت‌کننده آزاد ۲۵۰ یورو برای آن پرداخت می‌کرد. این مبلغ برای استادان داخلی (یونانی) ۱۰۰ یورو و برای کل دانشجویان ۵۰ یورو بود. در ازای پرداخت حق‌ورودی، علاوه بر کارت شرکت در کنگره، کیف حاوی برنامه‌های اصلی و جانبی کنگره، کتاب خلاصه مقالات، نشانی رستوران‌ها و بوفه‌هایی که ناهار و... در آنجا سرو می‌شد، نیز راه‌های مواصلاتی به کنگره و وسایل نقلیه و... به پرداخت‌کننده وجه ثبت‌نام تحویل می‌گردید.

در مراسم افتتاحیه که محل آن در سالن اصلی مدرسه (دانشکده) فلسفه (Aula) با گنجایش هزار نفر بود، رئیس دانشگاه آتن پروفیسور تئودوسیوس پلگرینیس (Theodosius N. Pelegrinis) و رئیس مدرسه (دانشکده) فلسفه پروفیسور آمالیا موزر (Amalia Mozer)، ضمن خوشامدگویی به حضار، نطق افتتاحیه خود را جمعاً حدود بیست دقیقه ارائه کردند و اولین جلسه عمومی کنگره به ریاست آگاسی (Evandro Agazzi) از ایتالیا/مکزیک) رسماً کار خود را آغاز کرد. او خود سخنرانی اول را در موضوع «چرخش روشمند در فلسفه» (The methodological turn in philosophy) ایراد کرد. آقایان سلیمان بکار از سنگال/آمریکا، تحت عنوان «ترجمه به عنوان روش»، و داگفین فولسدال از نروژ/آمریکا با عنوان «نقش استدلال‌ها در فلسفه» و جان مک‌داول از آفریقای جنوبی/آمریکا با عنوان «روش فلسفی» از سخنرانان علمی مراسم افتتاحیه بودند.

اختصاص روز یکشنبه (روز تعطیل) به مراسم افتتاحیه و برنامه‌ریزی برای سخنرانان کلیدی، یکی از نکات آموزنده برگزاری کنگره‌ها است، چون به علت تعطیلی همه استادانی که از سایر شهرهای یونان مایل به شرکت بودند، توانسته بودند از مطالب ایرادشده توسط سخنرانان کلیدی بهره‌مند شوند. لذا روز اول یکی از روزهای پرجمعیت کنگره بود. بعد از سخنرانی‌های افتتاحیه، نشست‌های تخصصی‌کنگره (متجاوز از ۱۰۰ نشست) کار خود را آغاز کردند. از جمله نشست‌ها: فلسفه یونان باستان و فلسفه کلاسیک یونان (در دو بخش/پنل)؛ فلسفه سیاسی (در پنج بخش/پنل)؛ تاریخ فلسفه (سه بخش)؛ فلسفه توسعه؛ اخلاق (۴ بخش)؛

فلسفه تعلیم و تربیت (سه بخش)؛ زیبایی‌شناسی و فلسفه هنر؛ فلسفه جهانی شدن (سه بخش)؛ فلسفه حقوق (دو بخش)؛ هستی‌شناسی (سه بخش)؛ فلسفه مدرن و فلسفه معاصر یونان (۵ بخش) و... بودند.

یکی دیگر از برنامه‌های روز افتتاحیه کنگره، تجلیل FISP از آقای پروفیسور جورج اف. مک‌لین (George F. Mclean) رئیس شورای تحقیق در ارزش‌ها و فلسفه (Council for Research in Values and Philosophy =RVP) و اعطای جایزه دیالوگ بین فرهنگی در جهان به ایشان به مناسبت بیش از نیم‌قرن فعالیت ایشان در عرصه گفت‌وگوی فرهنگ‌ها و ادیان بین ملل بود که در همان سالن اصلی (Aula) برگزار شد. در این بزرگداشت علاوه بر پروفیسور تو و مینگ و مک‌براید، استاد غلامرضا اعوانی تحت عنوان «اهمیت گفت‌وگو در عرصه جهانی» سخنرانی کردند.

۴-۲ از روز دوشنبه به بعد برنامه‌ها از ساعت ۹ صبح شروع می‌شد و تا ساعت ۱۹ ادامه می‌یافت و بعد از آن برنامه‌های جانبی ادبی، هنری تا ساعت ۲۲:۳۰ برگزار می‌شد. ۱۲۰ نشست تخصصی در این روز برگزار شد. یکی از نشست‌های تخصصی این روز که از سوی انجمن بین‌المللی فلسفه اسلامی (به ریاست استاد اعوانی) برنامه‌ریزی شده بود، عنوان «هویت و تجدد در اسلام» را داشت که آقای دکتر اعوانی، اولین سخنران این نشست، مقاله خود را با عنوان «اسلام و تجدد» (Islam and modernization) را هم در این نشست ارائه دادند، آقایان اوموت آسانوفا (UmutAsanova) از قرقیزستان «مسأله هویت مجعول در اسلام سنتی و مدرن»، و حسین هریانتو از اندونزی با عنوان «گفت‌وگوی اسلام و تجدد: هویت اسلامی» (Dialogue of Islam and Modernity: Hollowing out of Muslim identity) بودند.

در نشست دیگر درباره فلسفه اسلامی در این روز که به ریاست سیدروپولو (ChryssiSidiropoulou) از یونان/ترکیه تشکیل شد، طبق برنامه قرار بود آقای حسین دباغ از انگلیس درباره «احیاء نقش اصالت سود در فلسفه اسلامی معاصر، بررسی دیدگاه متفکران مسلمان ایران در این مورد در قبل و بعد از انقلاب اسلامی» سخنرانی کند، که غایب بود. عنوان سخنرانی مورات ارتن از ترکیه «بعضی از مفاهیم رازی که او آن‌ها را به کار برده و یا به کار نبرده است» بود. مقاله «خلاصه پروکلوس، فقدان دلیل اول پیرامون ازلیت جهان در آثار شهرستانی» را الیاس گیاناکیس (Elias Giannakis) از یونان ارائه داد و مقاله «دلایل هستی‌شناسانه درباره وجود خدا مطابق آرای قاضی عبدالجبار را ابراهیم موه‌د راضی (از مالزی)؛ و «هنر با موضوع و محتوای اسلامی» توسط مهدی بهرامی از ایرلند پیش‌بینی شده بود.

در همین روز (دوشنبه) از ساعت ۱۶ لغایت ۱۸:۳۰ نیز نشست تخصصی دیگری درباره فلسفه اسلامی تشکیل شد که در آن سخنرانی الیاس گیاناکیس (Elias Giannakis) از یونان؛ حسن جهانگیر اعلم از بنگلادش؛ آنل کازمیزان اف از قزاقستان؛ لطیف حسین شاه کاظمی از هند؛ ثناءالله میر (هند) برنامه ریزی شده بود.

۳-۴ در سومین روز کنگره (سه شنبه ۶ اوت) یکی از میزگردهای تخصصی (فقط برای استادان منتخب فلسفه) که تشکیل شد عنوان آن «چرا تاریخ فلسفه؟» (Why history of philosophy?) بود. چند موضوع اصلی و محوری این نشست، مباحثی بود که در مقاله آقای دکتر اعوانی با عنوان «فلسفه تحقیقی به عنوان روش زندگی در تفکر اسلامی، مقایسه آرای یونانیان با حکما و عرفای مسلمان» مطرح شده بود. طرف های بحث با آقای دکتر اعوانی، علاوه بر ریکاردو پوزو (Riccardo Pozzo) رئیس جلسه، آقای هانس پوزر (Hans Poser) از دانشگاه فنی برلین، دیوید شرادر (David Schrader) از دانشگاه دلاواری (Delaware) آمریکا بودند.

این روز یکی از شلوغ ترین روزهای کنگره بود. سالن اصلی (AULA) مملو از جمعیتی بیش از هزار و اندی نفر بود که حتی دیگر جای ایستادن نیز نمی یافتند و برای تقدیر از یورگن هابرماس آلمانی به عنوان «فیلسوف جهان وطن» آمده بودند. رئیس این جلسه - که طبق برنامه از ساعت ۱۱ تا ۱۲:۵۰ بود ولی تا ساعت ۱۳:۱۵ به طول انجامید - نوریکو هاشیموتو (Noriko Hashimoto) از دانشگاه Aoyamagakuin ژاپن بود. در این نشست همگانی دیوید راسموسن (David Rasmussen) از کالج بوستون آمریکا؛ و یورگن هابرماس (دانشگاه گوته آلمان) و آرنه یوهان وتلسن (Arne Johan Vetlesen) از دانشگاه اوستو (Osto) نروژ صحبت کردند. موضوع سخنرانی هابرماس در خصوص اخلاق سیاسی در دیدگاه جهان وطنی بود. حضور هابرماس بر تعداد شرکت کنندگان در میزگردها و سخنرانی های همزمان که بیست جلسه همزمان بود، بی تأثیر نبود. روز چهارشنبه نیز هابرماس در سمیناری که مؤسسه بین المللی فلسفه در فرانسه برگزارکننده آن بود، حضور یافت.

۴-۴ در ساعت اولیه کار کنگره در روز چهارشنبه ۷ اوت، در سالن موضوع «فلسفه و زندگی روزمره» مطرح شد. استقبال از این بخش کنگره نیز وسیع بود. پروفیسور هانس لنک (Hans Lenk) از آلمان در باره (New effects on the public in the internet and multimedia societies) و عبدالسلام گوسینوف (از

روسیه) با عنوان فلسفه به عنوان یک پروژه اخلاقی سخنزانی داشتند. سخنران سوم این روز عبدالکریم سروش از ایران بود که موضوع خود را «فلسفه رومی از زندگی» اعلام کرده بود؛ ولی در جلسه حاضر نشد. در بخش‌های مختلف این روز، فلسفه‌های مضاف نظیر فلسفه سیاست، فلسفه ذهن، فلسفه زبان، فلسفه فرهنگ، فلسفه دین، فلسفه ارزش‌ها و....

۴-۵ در روز پنج‌شنبه ۸ اوت نیز بیش از ۱۳۰ نشست تخصصی برگزاری چند میزگرد از جمله میزگرد مدل‌های حکومت خوب (هند و سنت جهانی)، چین و یونان: دو تمدن در گفت‌وگوی فرهنگی؛ تقدیر از پروفیسور ماچوپولوس (Evangelos Moutsopoulos فیلسوف زنده یونان) با سخنرانی چهل استاد از دانشگاه یونان و سایر دانشگاهها در سطح جهان نیز دستاورد این روز بود. استاد اعوانی در جلسه این جلسه قدردانی از فیلسوف معاصر یونانی شرکت کرد و مورد استقبال آقای پروفیسور ماچوپولوس قرار گرفت. رؤسای نمایندگی سیاسی (سفیر) و فرهنگی (رایزن فرهنگی) و نیز آقای مظفری نماینده سازمان ارتباطات فرهنگی ایران نیز در این جلسه حضور داشتند.

روز پنج‌شنبه (۸ اوت) بیش از ۱۲۰ نشست و میزگرد در موضوعات مختلف از جمله جریان‌های جدید در معرفت‌شناسی در سالن اصلی (Aula)، علم ارزش‌ها و بررسی تجربی، نئوارسطوگرایان، فلسفه به عنوان عشق، اخلاق و احساس، ارتباط بین ملیت و هویت جهانی (ارائه نتیجه یک تحقیق)، فلسفه تعلیم و تربیت، و.... برگزار شد.

برگزاری میزگرد تخصصی «چرایی و چگونگی تصحیح انتقادی متون» (Why and how critical editions of philosophy?) نیز در این روز بود. در این میزگرد که به ریاست آقای پروفیسور پوزر برگزار شد، استاد غلامرضا اعوانی مقاله تخصصی خود را با عنوان «نحوه تصحیح متون فلسفی اسلامی با توجه به آثار غیرمنتشره ابن سینا» (How to edit unpublished Islamic philosophical texts? Avicennan corpus as an example) ارائه کرد و مواردی را در تصحیح این متون نشان داد که مورد توجه متخصصین حاضر در جلسه واقع شد. در این میزگرد آقای هانس پوزر از آلمان مقاله‌ای با عنوان «تصحیح آثار لایب‌نیتس به عنوان موردی: مسائل، روش‌ها، و نتایج» شرکت داشت، کن ایچی ساساکی از ژاپن با مقاله‌ای تحت عنوان «متون فلسفی: اثر یا مکاتبات» نیز مقالات خود را ارائه دادند. تو ویمینگ نیز درباره اهمیت و ضرورت تصحیح متون چینی سخنرانی کرد.

یکی از میزگردهای این روز توسط انجمن بین‌المللی متافیزیک، تدارک دیده شده بود که عنوان «چرا مابعدالطبیعه، آینده مابعدالطبیعه؟» را داشت. استاد غلامرضا اعوانی مقاله خود را با عنوان «غرب‌زدایی از مابعدالطبیعه» (De-estrangement of metaphysics) ارائه داد. در این میزگرد اولیوا بلانچ (OlivaBlanchette) از آمریکا مقاله‌ای با عنوان «ضرورت مابعدالطبیعه در کوشش برای صلح جهانی» و نیز ویلا چا از پرتغال/آمریکا، ایکسانمگ یو (چین) و زنهوا یو (چین) مقالات خود را ارائه دادند و همه در بحث گرمی که در گرفت، شرکت فعال داشتند.

برگزاری سومین جلسه ارائه مقالات (Contributed Papers) در زمینه فلسفه اسلامی نیز در بعد از ظهر این روز (از ساعت ۱۴ تا ۱۵:۵۰) به ریاست استاد غلامرضا اعوانی بود. آقای انور نیازمتاوف از ازبکستان که قرار بود تحت عنوان بورخان‌الدین المرجیانی صحبت کند، غایب بود. «ابن‌رشد و تفسیر او بر فلسفه سیاسی - اجتماعی افلاطون» عنوان مقاله آقای دکتر محمدرضا شهیدی‌پاک از دانشگاه آزاد اسلامی بود که ارائه شد. «معنویت در اسلام از منظر محمد اقبال» از تبسون شیخ (هند)؛ «بهار عربی و تصور تغییرات آموزشی» توسط یوسف وحید (آفریقای جنوبی) ارائه شد. مقاله استاد غلامرضا اعوانی عنوان «بررسی علم بحثی و علم تحققی به عنوان روش زندگی در فیلسوفان یونان و اسلام» (Knowledge by realization in Islamic thought) را داشت که ایشان در این مقاله به نقد و بررسی کتاب «Hadot» با عنوان فلسفه به عنوان روش زندگی نیز پرداخت. آخرین مقاله این بخش توسط خانم دکتر شهین اعوانی، عضو هیئت علمی مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران و عضو انجمن علمی حکمت و فلسفه ایران، ارائه شد که عنوان «فرهنگ صلح از منظر خواجه نصیرالدین طوسی» را داشت.

فلسفه هندی؛ فلسفه برای کودکان؛ فلسفه علم، فنونولوژی؛ سنت فلسفی در اروپا؛ رویکرد فلسفی به انوثیت؛ انسان‌شناسی فلسفی؛ زیبایی‌شناسی و فلسفه هنر؛ فلسفه بودیسم؛ سمینار انجمن بین‌المللی یاسپرس با عنوان «فلسفه کارل یاسپرس به عنوان تحقیق و راه زندگی» با ریاست آندریاس سسانا (Andreas Cesana) با بیش از چهل متخصص؛ مؤسسه بین‌المللی تحقیقات و آموزش عالی پدیدارشناسی؛ و نقش معنویت در فلسفه؛ فلسفه غرب در آفریقای جنوبی و ... از جمله میزگردهایی بودند که همزمان با جلسه فلسفه اسلامی برگزار می‌شدند.

۶-۴ روز جمعه ۹ اوت در سالن اصلی (Aula) مجمع عمومی FISP برگزار شد. دستور جلسه برنامه‌ریزی کنگره بعدی و کشور میزبان آن بود. میزبانی بیست و چهارمین کنگره بین‌المللی فلسفه در سال ۲۰۱۸ دو رقیب سرسخت داشت: یکی چین و دیگری برزیل. آقای پروفیسور تو و مینینگ پیشنهادهای استادان فلسفه چین را قرائت کرد. این پیشنهاد با نقد و نظر مخالف و موافق روبرو شد. آن‌گاه نماینده برزیل پیشنهاد خود را ارائه داد که موافق و مخالف آن صحبت کردند. این نقد و نظرها بیش از پنج ساعت به طول انجامید. استاد اعوانی به طرفداری از هیئت علمی چین اعلام نظر کرد. در نهایت با رأی‌گیری از حضار شرکت‌کننده در جلسه، چین به عنوان میزبان کنگره بعدی انتخاب شد. احتمالاً برزیل در برگزاری کنگره در سال ۲۰۲۳ تقدم خواهد داشت. استاد اعوانی نام ایران را در فهرست متقاضیان برگزاری کنگره در این سال قرار داده است.

۶-۴-۱ تغییرات در هیئت مدیره FISP

یکی دیگر از بندهای دستور جلسه اعضای FISP در این روز تغییر رئیس فعلی (آقای پروفیسور ویلیام مک براید) که هر پنج سال انجام می‌گیرد و انتخاب رئیس جدید بود. اعضای پیوسته و وابسته با رأی خود آقای پروفیسور درموت موران (Dermot Moran) از دوبلین را به مدت پنج سال برگزیدند. طبق اساسنامه FISP هر عضو هیئت مدیره می‌تواند تا سه دوره (هر دوره پنج سال) یعنی پانزده سال، با کسب آراء از سوی اعضای پیوسته، ابقا شود. یکی از وظایف اعضا تعیین هیئت مدیره جدید بود. کسانی که رئیس هیئت مدیره‌اند بعد از برکناری، به عنوان عضو دائمی باقی خواهند ماند. اما اعضا بعد از سه دوره برکنار می‌شوند. آقای پروفیسور پورز در این دوره کناره‌گیری کرد. استاد غلامرضا اعوانی برای بار دوم با اکثریت آراء برگزیده شد. هم‌چنین ایشان به ریاست انجمن بین‌المللی فلسفه اسلامی که برای اولین بار در سال ۲۰۰۸ به پیشنهاد ایشان در زمره انجمن‌های مصوب وابسته به FISP درآمد، به مدت پنج سال دیگر انتخاب شد. استاد اعوانی عضو کمیته دیالوگ بین‌فرهنگ‌ها و نیز عضو کمیته تاریخ فلسفه نیز هست.

۶-۴-۲ عنوان یکی از پرطرفدارترین سمیناری که روز جمعه از ساعت ۹ تا ۱۰:۵۵ برگزار شد، «فیلم و زیبایی‌شناسی هرمونوتیکی - تلاشی برای بازشناسی هنر فیلم» بود که به علت شرکت بعضی از صاحب‌نظران مکزیکی، برزیلی، کلمبیایی، روسی و اسپانیایی، ویتنامی، بلغاری و یونانی و... در عرصه هنر فیلم و حتی بازیگران آن را برای عموم جذاب کرده بود و در هشت بخش جداگانه همزمان برگزار شد. این سمینارها را

تحت سمینارهای دانشجویی برگزار کردند ولی حضور استادان فلسفه نیز به چشم می‌خورد؛ و دنباله آن از ساعت ۱۱ تا ۱۲:۵۵ باز هم در هشت بخش جداگانه با موضوعات مختلف ادامه یافت. به عبارت دیگر بخش فیلم و ارتباط آن با سایر هنرها شانزده جلسه را به خود اختصاص داده بود که در هر جلسه به طور متوسط شش نفر سخنرانی و یا ارائه مقاله داشتند.

بررسی نحوه ارتباط فلسفه کیرگارد با فلسفه یونانی در پنج جلسه؛ ارتباط کیرگارد با دین و فرهنگ (در ۳ نشست)؛ چیستی آزادی؛ آزادی و اراده؛ آزادی و مسئولیت‌پذیری؛ و نیز سایر مقالاتی که مورد تأیید داوران قرار گرفته بود ولی تحت عنوان یک بخش خاص قرار نمی‌گرفت، در این روز در ۳۳ بخش (پنل) هر بخش ۷ تا ۱۰ مقاله، خوانده شد. سمینار نیچه‌پژوهان (با ۶ متخصص)، سمینار تخصصی یاسپرس در دو بخش، هر یک حدود ۵۰ متخصص، مقاله خود را ارائه دادند و دیدگاه‌های یکدیگر را در مورد موضوعات مختلف در آثار یاسپرس نقد و بررسی کردند.

۵- روز شنبه (۹ اوت) نیز کار کنگره ادامه یافت. پنل‌هایی نظیر فلسفه ارزش‌ها؛ فلسفه انسان‌شناسی، فلسفه تکنولوژی؛ تئوری دانش و معرفت‌شناسی؛ فلسفه قرون وسطی؛ فلسفه اجتماعی؛ فلسفه یونان قدیم؛ روشنگرایی و فلسفه مدرن؛ فلسفه ورزش؛ فلسفه مسیحیت؛ و... در بخش‌های مختلف و همزمان در این روز برگزار شد.

از ساعت ۱۹:۰۰ تا ۲۰:۳۰ همین روز برای برنامه اختتامیه، در میان انبوه جمعیتی که در کنگره ثبت‌نام کرده بودند و نیز مسئولین اجرایی و علمی برگزارکننده کنگره، برنامه هنری تک آواز، همخوانی، موسیقی و رقص گروهی سنتی یونانی، که به رقص‌های سنتی کردهای ایران شباهت داشت، برگزار شد.